

educational and research
INSTITUTE
of finance, economy and management

Міністерство освіти і науки України
Навчально-науковий інститут фінансів, економіки та менеджменту
Національного університету
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (Україна)
Азербайджанський державний економічний університет
(м. Баку, Азербайджан)
Батумський державний університет імені Шота Руставелі (Грузія)
Білостоцький технологічний університет (Польща)
Вроцлавська політехніка (Польща)
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)
Донецький національний університет імені Василя Стуса (Україна)
Опольський політехнічний університет (Польща)
Сумський державний університет (Україна)
Університет ISMA (Латвія)
Університет Північ (Хорватія)
Університет національного та світового господарства (Болгарія)

«ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК ДЕРЖАВИ ТА ЇЇ СОЦІАЛЬНА СТАБІЛЬНІСТЬ»

**Матеріали міжнародної науково-практичної
Інтернет-конференції молодих учених, студентів та аспірантів**

11 червня 2020 року

**Полтава
2020**

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТАБІЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В КРИЗОВИХ УМОВАХ

Забезпечення фінансової стабільності підприємств та фінансової стійкості в умовах світової економічної кризи, зумовленої запровадженням урядами більшості країн карантинних та обмежувальних заходів, спрямованих на протидію поширенню коронавірусної хвороби, стає одним із першочергових завдань менеджменту підприємства.

Додаткові виклики та зростання ризиковості підприємницької діяльності через підвищення рівня невизначеності, який обумовлений зміною економічної ситуації та песимістичними прогнозами розвитку світової й національної економіки, зумовлюють необхідність вирішення проблем забезпечення фінансової стабільності суб'єктів господарювання. Це підтверджують негативні тенденції в діяльності підприємств промисловості та сільського господарства України у січні-березні 2020 року в порівнянні з аналогічним періодом 2019 року [1], а саме падіння індексів промислової та сільськогосподарської продукції на 5 та 5,2 в.п. відповідно (рис. 1).

За різними оцінками у 2020 році національній економіці України прогнозують падіння на рівні від 4,5 % за розрахунками Європейського банку реконструкції та розвитку до 7,7 % за прогнозами Міжнародного валютного фонду. Національний банк України наприкінці квітня 2020 року спрогнозував падіння ВВП України у 2020 році на 5%, а Кабінет Міністрів України заклад у оновлений держбюджет-2020 скорочення ВВП на 4,8% [2].

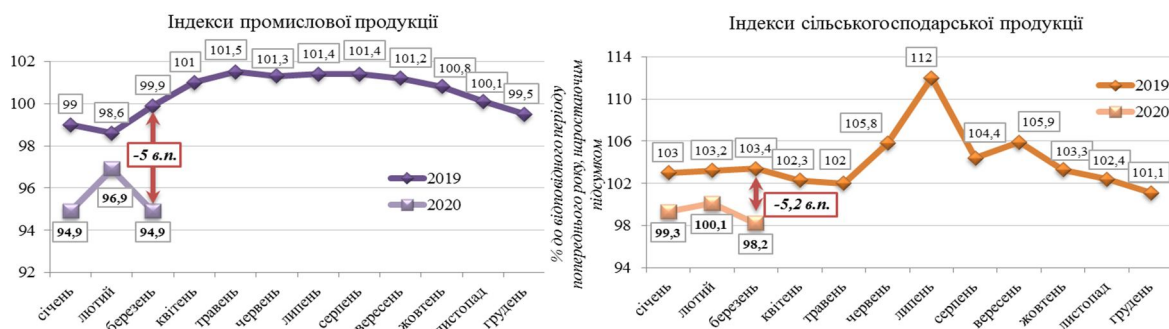

Рисунок 1 – Динаміка індексів промислової та сільськогосподарської продукції України в 2019-2020 рр.

Джерело: побудовано за даними Державної служби статистики України [1]

У кризових умовах та в зв'язку з появою численних зовнішніх викликів, ризиків і загроз важливо виділити проблему забезпечення фінансової стабільності підприємств як пріоритетну в фінансовому менеджменті [3]. Розкриваючи сутність фінансової стабільності підприємства можна узагальнити, що вона являє собою комплексну категорію, яка включає сукупність умов збереження абсолютної або нормальної фінансової стійкості підприємства при контрольованій фінансовій рівновазі та одночасно спроможність до стійкого економічного зростання при врахуванні найбільш вагомих зовнішніх чинників [4]. Проте варто розмежовувати категорії фінансової стабільності та фінансової стійкості, оскільки фінансова стабільність є дещо ширшим поняттям, що включає динамічні процеси зміни фінансового стану підприємства за певний період часу, а фінансова стійкість використовується як моментна характеристика фінансового стану підприємства й відображає його фінансову рівновагу на певну дату.

Таким чином, як економічний процес фінансова стабільність передбачає формування стійкого фінансового стану підприємства, що дає змогу забезпечити безперебійне здійснення розрахунків, ефективний розподіл фінансових ресурсів та можливість управління фінансовими ризиками, а також формування запасу фінансової стійкості, що дає змогу протистояти економічним шокам у майбутньому та запобігати їх негативному впливу на підприємство [5]. Вичерпання запасу фінансової стійкості приводить підприємство у проміжний стан така званої «фінансової крихкості», за якого підприємство не може зберігати

стійкість до будь-яких внутрішніх чи зовнішніх загроз та під їх деструктивним впливом переходить до стану фінансової дестабілізації й фінансової кризи.

Для переважної більшості суб'єктів підприємництва сучасні виклики, пов'язані з пандемією, справляють прямий або опосередкований фінансовий вплив на їх діяльність. Прямий вплив, як правило, проявляється через знецінення необоротних активів, суттєву зміну їх справедливої вартості, зміни очікуваних кредитних збитків щодо фінансових активів, знецінення дебіторської заборгованості тощо. Непрямий – через вплив на покупців та постачальників, що може призвести до зростання витрат чи зниження доходів, необхідності перерахунку забезпечень.

З огляду на вищезазначене вагоме значення в процесі забезпечення фінансової стабільності підприємства відіграє планування. Фінансове планування на підприємстві являє собою сукупність взаємопов'язаних процесів, що визначають майбутні потреби у фінансових ресурсах, необхідних для реалізації обраної ринкової стратегії, а також обґрунтування оптимальних напрямків їх залучення. Ефективна реалізація таких процесів базується на показниках виробничо-комерційної діяльності підприємства (обсяг виробництва, прибуток, асортимент товару і послуг, собівартість продукції) [6]. Таким чином, фінансове планування є одним із засобів забезпечення фінансової стабільності підприємства, шляхом формування достатньої для виконання прогнозованих обсягів операційної та інвестиційної діяльності величини фінансових ресурсів на засадах фінансової стійкості, а також створення передумов для одержання чистого прибутку в розмірі, достатньому для самокупності та самофінансування.

Отже, в кризових умовах сьогодення досягнення фінансової стабільності підприємства можливе лише за умови використання елементів сучасного менеджменту, своєчасної реакції на зміни зовнішнього середовища, оцінки ризиків та стратегічного бачення майбутнього стану підприємства з метою забезпечення його економічного зростання, недопущення фінансової дестабілізації чи виведення з кризового стану.

Список використаних джерел

1. *Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>*
2. *Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://mof.gov.ua/uk>*
3. *Onyshchenko S., Maslii O., Ivanyuk B. The Impact of External Threats to the Economic Security of the Business. 7th International Conference on Modeling, Development and Strategic Management of Economic System: Collection of scientific articles (MDSMES 2019). Advances in Economics, Business and Management Research. Volume 99. Atlantis Press, Paris, France, 2019. P. 156–160.*
4. *Фінансовий аналіз: навч. посіб. / М.Д. Білик, О.В. Павловська, Н.М. Притуляк, Н.Ю. Невмежицька. К.: КНЕУ, 2005. 592 с.*
5. *Пишк Б. І. Фінансова стабільність: сутність та особливості прояву. Вісник СевНТУ: зб. наук. пр. Вип. 138/2013. Серія: Економіка і фінанси. С. 91-96.*
6. *Телишевська Л.І., Андрущенко Н.П., Сергеев С.С. Фінансове планування як передумова фінансової стабільності підприємства. Механізм регулювання економіки. 2013. №2. С. 71-79.*
7. *Онищенко С.В., Маслій О.А. Ризики та загрози в умовах цифровізації: безпековий аспект. II International Scientific Conference Development of Socio-Economic Systems in a Global Competitive Environment: Conference Proceedings, May 24th, 2019. Le Mans, France. P. 54–56.*

УДК 336.3:338.2

Маслій О.А., к.е.н., доцент, **Федоренко Р.В.**, студентка

*Національний університет «Полтавська політехніка» імені Юрія Кондратюка
(м. Полтава, Україна)*

АНАЛІЗ ДЕРЖАВНОГО БОРГУ УКРАЇНИ ЯК ЗАГРОЗИ ФІНАНСОВІЙ СТАБІЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Забезпечення фінансової стабільності національної економіки, ефективне реагування на сучасні виклики та мінімізація ризиків фінансовій системі країни в умовах